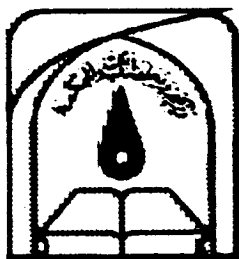
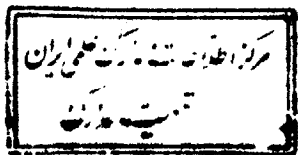

۲۷۱۱۹

۱۴ / ۱۲ / ۱۳۷۸

دانشگاه تربیت مدرس

دانشکده علوم انسانی

پایان نامه کارشناسی ارشد رشته علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی

موضوع:

تعیین نشریات هسته لاتین دانشکده علوم انسانی در کتابخانه مرکزی دانشگاه تربیت

مدرس با استفاده از قانون برادفورد و نظرات اعضای هیأت علمی دانشکده

نگارنده:

محمد حسین ابراهیمی

استاد راهنما:

دکتر علی شکونی

۵۴۳۴

استاد مشاور:

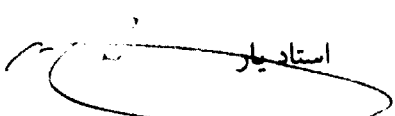
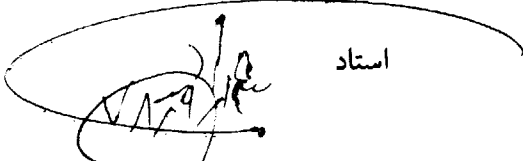
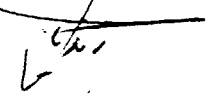

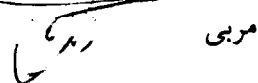
دکتر جعفر مهرداد

تابستان ۱۳۷۸

۲۷۸۸۹

تاییدیه اعضای هیات داوران حاضر در جلسه دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد

اعضای هیات داوران نسخه نهایی پایان نامه آقای محمد حسین ابراهیمی خوراسگانی تحت عنوان " تعیین نشریات هسته لاتین دانشکده علوم انسانی در کتابخانه مرکزی دانشگاه تربیت مدرس با استفاده از قانون برادفورد و نظرات اعضای هیات علمی دانشکده" را از نظر فرم و محتوی بررسی نموده و پذیرش آنرا برای تکمیل درجه کارشناسی ارشد پیشنهاد می کنند.

اعضای هیات داوران	نام و نام خانوادگی	رتبه علمی	امضاء
۱- استاد راهنما	دکتر علی شکونی	استادیار	
۲- استاد مشاور	دکتر جعفر مهرداد	استاد	
۳- نماینده شورای تحصیلات تکمیلی	سرکار خانم فاطمه زندیان	مربی	
۴- استاد ممتحن	دکتر عباس حری	دانشیار	
۵- استاد ممتحن	سرکار خانم فاطمه زندیان	مربی	

باسمه تعالی

آیین نامه چاپ پایان نامه (رساله) های دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس

نظر به اینکه چاپ و انتشار پایان نامه (رساله) های تحصیلی دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس، مبین بخشی از فعالیت های علمی-پژوهشی دانشگاه است بنابراین به منظور آگاهی و رعایت حقوق دانشگاه، دانش آموختگان این دانشگاه نسبت به رعایت موارد ذیل متعهد می شوند:

ماده ۱ در صورت اقدام به چاپ پایان نامه (رساله) ی خود، مراتب را قبلاً به صورت کتبی به دفتر نشر آثار علمی دانشگاه اطلاع دهد.

ماده ۲ در صفحه سوم کتاب (پس از برگ شناسنامه)، عبارت ذیل را چاپ کند:

کتاب حاضر، حاصل پایان نامه کارشناسی ارشد در رشته علوم کتابداری و اطلاع رسانی است که در سال ۱۳۷۸ در دانشکده علوم انسانی دانشگاه تربیت مدرس به راهنمایی جناب آقای دکتر علی شکوئی، مشاوره جناب آقای دکتر جعفر مهرداد از آن دفاع شده است.

ماده ۳ به منظور جبران بخشی از هزینه های انتشارات دانشگاه، تعدد یک درصد شماره کتاب (در هر نوبت چاپ) را به دفتر آثار علمی دانشگاه اهدا کند. دانشگاه می تواند مازاد نیز خود را به نفع مرکز نشر در معرض فروش قرار دهد.

ماده ۴ در صورت عدم رعایت ماده ۳، ۵۰٪ بهای شمارگان چاپ شده را به عنوان خسارت به دانشگاه تربیت مدرس، تأدیه کند.

ماده ۵ دانشجو تعهد و قبول می کند در صورت خودداری از پرداخت بهای خسارت، دانشگاه می تواند خسارت مذکور را از طریق مراجع قضایی مطالبه و وصول کند، به علاوه به دانشگاه حق می دهد به منظور استیفای حقوق خود، از طریق دادگاه، معادل وجه مذکور در ماده ۴ را از محل توقیف کتابهای عرضه شده نگارنده برای فروش، تأمین نماید.

ماده ۶ اینجانب محمد حسین ابراهیمی دانشجوی رشته علوم کتابداری و اطلاع رسانی مقطع کارشناسی ارشد تعهد فوق و ضمانت اجرایی آن را قبول کرده، به آن ملتزم می شوم.

نام و نام خانوادگی: محمد حسین ابراهیمی

تاریخ و امضا:

تقدیم به:

الگوی مهربانی‌ها، مادرم

پدر خستگی ناپذیرم

و کلیه ایثارگرانی که مسیر علم و دانش را برای پویندگان هموار می‌سازند

با تشکر و سپاس از :

جناب آقای دکتر علی شکویی، استلا عالیقدر و مدیر محترم گروه کتابداری که راهنمایی اینجانب را در طول مدت انجام این پایان نامه و مدت تحصیل بر عهده داشته‌اند.

جناب آقای دکتر جعفر مهرداد، استلا مشاور، که در طی اجرای پایان نامه از راهنماییها و تجربیات بسیار ارزشمند و همچنین از حمایت‌های بی دریغشان بهره‌مند بودم.

با تشکر از جناب آقای دکتر موسوی، معاون محترم امور پژوهشی دانشگاه تربیت مدرس و آقای دکتر منتظر مدیر کتابخانه مرکزی، سرکار خانم زندیان معاون محترم کتابخانه سرکار خانم غفاری و کلیه همکاران ایشان که مرا در انجام این پژوهش یاری کردند.

با تشکر و سپاس فراوان از دوستان و همکاران عزیز آقایان مهرداد روانشاد، محمدرضا میرزازاد، محمد رضا حسنی و مهدی جدیدی.

چکیده

گسترش تکنولوژی‌های نوین اطلاع رسانی سبب رشد سریع انتشارات در زمینه‌های مختلف شده است. رشد روزافزون دامنه علوم و حجم سرسام آور و لحظه به لحظه اطلاعات، نیازهای تحقیقاتی، محدودیتهای مالی و نیاز به مجموعه‌های تخصصی و علمی، ما را مجبور به گزینش و ارزیابی در دنیای بیکران اطلاعات می‌کند.

بنابراین انجام پژوهش‌های علمی بر اساس روشهای اصولی و عینی، امری حیاتی می‌باشد. در این راستا پژوهشی جهت تعیین نشریات لاتین هسته علوم انسانی دانشگاه تربیت مدرس با استفاده از قانون پراکندگی برادفورد و نظرات اعضای هیأت علمی انجام شد. در این پژوهش ابتدا با تجزیه و تحلیل آمار استفاده از نشریات و به کمک قانون برادفورد نشریات هسته تعیین شدند و از طرف دیگر نشریات هر رشته توسط اعضای هیأت علمی همان رشته رتبه بندی شدند و در نهایت نشریات هسته با نشریات رتبه بندی شده مطابقت داده شدند. جامعه آماری شامل ۱۶۰ مجله لاتین علوم انسانی و ۷۱ نفر از اعضای هیأت علمی دانشکده علوم انسانی بود. اطلاعات پژوهش از طریق آمار کپی از مقالات نشریات در یک دوره شش ماهه بدست آمد و نظرات اعضای هیأت علمی از طریق پرسشنامه جمع آوری گردید. یافته‌ها نشان داد که میزان پاسخگویی نشریات موجود به نیازهای اعضای هیأت علمی کمتر از ۲۵ درصد بوده است. ۳۱/۸۷ درصد نشریات برای مجموعه نقش حیاتی داشتند و تداوم اشتراک آنها ضروری تشخیص داده شدند. ۳۷/۵ درصد مجلات فقط یک بار و یا مورد استفاده قرار نگرفته‌اند. تنها ۴۷/۵ درصد از نشریات اولویت داده شده توسط اساتید با نشریات پراستفاده (هسته) تعیین شده از طریق قانون برادفورد مطابقت داشت. غنی کردن مجموعه نشریات کتابخانه از طریق حذف مجلات کم استفاده و اشتراک نشریات جدید و مناسب و تجدید نظر در اهداف و فعالیت‌های بخش نشریات از پیشنهاد‌های عمده پژوهش می‌باشد.

کلید واژه‌ها: قانون برادفورد - کتابسنجی - نشریات هسته

فهرست مطالب

۱	فصل اول، معرفی پژوهش
۲	۱-۱ مقدمه
۳	۲-۱ تعریف مسأله و بیان سؤالات اصلی تحقیق
۴	۳-۱ اهداف تحقیق
۵	۴-۱ فرضیه‌های تحقیق
۵	۵-۱ اهمیت و ضرورت تحقیق
۶	۶-۱ محدودیت‌های تحقیق
۶	۷-۱ تعریف رژه‌ها و اصطلاحات
۹	فصل دوم، مروری بر مطالعات انجام شده
۱۰	۱-۲ مقدمه
۱۱	۲-۲ مضامین انجام شده در ایران
۱۵	۳-۲ مطالعات انجام شده در خارج
۲۲	فصل سوم، روش انجام پژوهش
۲۳	۱-۳ روش انجام پژوهش
۲۳	۲-۳ جامعه آماری و تعداد نمونه
۲۴	۳-۳ روش و ابزار گردآوری اطلاعات
۲۴	۴-۳ روش تجزیه و تحلیل داده‌ها
۲۵	فصل چهارم، تجزیه و تحلیل یافته‌ها
۲۶	۱-۴ مقدمه
۲۸	۲-۴ تحلیل اطلاعات پرسشنامه نظرخواهی از اعضای هیأت علمی دانشکده علوم انسانی

۷۱	فصل پنجم، نتایج و پیشنهادات
۷۲	نتایج
۷۶	پیشنهادات
۸۴	منابع و مأخذ
۷۷	ضمائم
۹۶	چکیده انگلیسی

فهرست جداول

- جدول شماره ۱-۲ توزیع فراوانی نشریات مورد بررسی به تفکیک موضوع و رشته آموزشی ۳۳
- جدول شماره ۲-۴ جدول محاسباتی تعیین ضریب براندفورده در ارتباط با عناوین مجلات موضوع آموزش زبان
انگلیسی ۳۴
- جدول شماره ۳-۴ جدول محاسباتی تعیین ضریب براندفورده در ارتباط با عناوین مجلات موضوع اقتصاد ۳۶
- جدول شماره ۴-۴ جدول محاسباتی تعیین ضریب براندفورده در ارتباط با عناوین مجلات موضوع تاریخ ۳۸
- جدول شماره ۵-۴ جدول محاسباتی تعیین ضریب براندفورده در ارتباط با عناوین مجلات موضوع تربیت بدنی ۴۰
- جدول شماره ۶-۴ جدول محاسباتی تعیین ضریب براندفورده در ارتباط با عناوین مجلات موضوع
جامعه‌شناسی ۴۲
- جدول شماره ۷-۴ جدول محاسباتی تعیین ضریب براندفورده در ارتباط با عناوین مجلات موضوع جغرافیا ۴۴
- جدول شماره ۸-۴ جدول محاسباتی تعیین ضریب براندفورده در ارتباط با عناوین مجلات موضوع حسابداری ۴۶
- جدول شماره ۹-۴ جدول محاسباتی تعیین ضریب براندفورده در ارتباط با عناوین مجلات موضوع حقوق ۴۸
- جدول شماره ۱۰-۴ جدول محاسباتی تعیین ضریب براندفورده در ارتباط با عناوین مجلات موضوع
روانشناسی ۵۰
- جدول شماره ۱۱-۴ جدول محاسباتی تعیین ضریب براندفورده در ارتباط با عناوین مجلات موضوع
زبان‌شناسی ۵۲
- جدول شماره ۱۲-۴ جدول محاسباتی تعیین ضریب براندفورده در ارتباط با عناوین مجلات موضوع علوم
سیاسی ۵۴
- جدول شماره ۱۳-۴ جدول محاسباتی تعیین ضریب براندفورده در ارتباط با عناوین مجلات موضوع فلسفه تعلیم و
تربیت ۵۶

جدول شماره ۴-۱۴ جدول محاسباتی تعیین ضریب برادفور در ارتباط با عناوین مجلات موضوع فلسفه و کلام

اسلامی ۵۸

جدول شماره ۴-۱۵ جدول محاسباتی تعیین ضریب برادفور در ارتباط با عناوین مجلات موضوع کتابداری .. ۵۹

جدول شماره ۴-۱۶ جدول محاسباتی تعیین ضریب برادفور در ارتباط با عناوین مجلات موضوع مدیریت ... ۶۱

جدول ۴-۱۷ تعداد نشریات علوم انسانی موجود در دانشگاه تربیت مدرس و تعیین مجلات پر استفاده به تفکیک

موضوع ۶۴

جدول ۴-۱۸ ۶۶

جدول ۴-۱۹ توزیع فراوانی نشریات اصلاً استفاده نشده و نشریات فقط یک بار استفاده شده ۶۷

جدول ۴-۲۰ توزیع فراوانی دفعات استفاده از نشریات مورد بررسی ۶۸

جدول ۴-۲۱ توزیع فراوانی دفعات استفاده از نشریات به تفکیک موضوع ۶۹

فهرست نمودارها

- نمودار ۱-۴ منابع کسب اطلاعات علمی اعضای هیأت علمی دانشکده علوم انسانی دانشگاه تربیت مدرس..... ۲۸
- نمودار ۲-۴ میزان پاسخگویی نشریات لاتین علوم انسانی به نیازهای تحقیقاتی اساتید..... ۲۹
- نمودار ۳-۴ نظرات اساتید در مورد میزان همکاری کتابخانه مرکزی دانشگاه تربیت مدرس در مورد تهیه مقالات و نشریات مورد نیاز..... ۳۰
- نمودار ۴-۴ میزان آشنایی اساتید با نشریات الکترونیکی..... ۳۱
- نمودار ۵-۴ نظرات اساتید در مورد میزان پاسخگویی نشریات الکترونیکی به نیازهای تحقیقاتی آنها..... ۳۱
- نمودار ۶-۴ نظرات اساتید در مورد جستجوی شخصی یا با همکاری اپراتور در نشریات الکترونیکی..... ۳۲
- نمودار ۷-۴ نظرات اساتید در مورد علل استفاده کم یا بی استفاده ماندن برخی نشریات لاتین..... ۳۲
- نمودار ۸-۴ نمودار برادفورد مربوط به دفعات استفاده از نشریات ادواری رشته آموزش زبان انگلیسی..... ۳۵
- نمودار ۹-۴ نمودار برادفورد مربوط به دفعات استفاده از نشریات ادواری رشته اقتصاد..... ۳۶
- نمودار ۱۰-۴ نمودار برادفورد مربوط به دفعات استفاده از نشریات ادواری رشته تاریخ..... ۳۹
- نمودار ۱۱-۴ نمودار برادفورد مربوط به دفعات استفاده از نشریات ادواری رشته تربیت بدنی..... ۴۱
- نمودار ۱۲-۴ نمودار برادفورد مربوط به دفعات استفاده از نشریات ادواری رشته جامعه شناسی..... ۴۳
- نمودار ۱۳-۴ نمودار برادفورد مربوط به دفعات استفاده از نشریات ادواری رشته جغرافیا..... ۴۵
- نمودار ۱۴-۴ نمودار برادفورد مربوط به دفعات استفاده از نشریات ادواری رشته حسابداری..... ۴۷
- نمودار ۱۵-۴ نمودار برادفورد مربوط به دفعات استفاده از نشریات ادواری رشته روانشناسی..... ۵۱
- نمودار ۱۶-۴ نمودار برادفورد مربوط به دفعات استفاده از نشریات ادواری رشته زبان شناسی..... ۵۳
- نمودار ۱۷-۴ نمودار برادفورد مربوط به دفعات استفاده از نشریات ادواری رشته علوم سیاسی..... ۵۵
- نمودار ۱۸-۴ نمودار برادفورد مربوط به دفعات استفاده از نشریات ادواری رشته تعلیم و تربیت..... ۵۷

نمودار ۳-۱۹ نمودار برادفورد مربوط به دفعات استفاده از نشریات انواری رشته کتابداری..... ۶۰

نمودار ۳-۲۰ نمودار برادفورد مربوط به دفعات استفاده از نشریات انواری رشته مدیریت..... ۶۲

فصل اول
معرفی پژوهش

۱-۱ مقدمه

گسترش روزافزون شاخه‌های دانش و بهره‌گیری از تکنولوژی نوین اطلاع‌رسانی، سبب کثرت نشر علوم مختلف، با استفاده از رسانه‌های اطلاع‌رسانی شده است. در این بین نشریات ادواری از جایگاه ممتازی برخوردارند. معمولاً بیشترین مراجعه و استفاده از کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی برای نشریات ادواری می‌باشد. بنابراین، نشریات ادواری از جمله مهمترین منابع باارزش در بین سایر منابع اطلاع‌رسانی، بخصوص در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی تخصصی بحساب می‌آیند.

این منابع معمولاً با هزینه ارزی در مدت زمان خاصی از خارج کشور تهیه می‌گردد و قسمت عمده هزینه، زمان و امکانات و خدمات انسانی را به خود اختصاص می‌دهند. با این وجود انتظار بازدهی مفید در جهت تأمین نیازهای تحقیقاتی و کمک به رشد و توسعه و اعتلای کشور را تا حد زیادی بالا می‌برد.

برای رسیدن به این هدف که بتوانیم با صرفه‌ترین و حیاتی‌ترین نشریات علمی و